

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 617/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. V. P., P., prechodne P., zastúpenej advokátom JUDr. M. R. I., B., pre namietané porušenie jej práv a podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 194/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. V. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2013 doručená sťažnosť Mgr. V. P., P., prechodne P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. R. I., B., pre namietané porušenie jej práva podľa čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného

súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 194/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania zo 17. júna 2008 podaným na Okresnom súde Poprad domáhala schválenia dohody rodičov o úprave práv a povinností rodičov k maloletej. Vec bola Okresným súdom Poprad vedená pod sp. zn. 15 P 214/2008. Prvé pojednávanie vo veci nariadené na 2. september 2008 bolo odročené z dôvodu zistenia výšky príjmu otca maloletej prostredníctvom jeho zamestnávateľa. Druhé pojednávanie vo veci nariadené na 12. november 2011 bolo tiež odročené z rovnakého dôvodu, pričom ani po uplynutí jedného roka sa podľa sťažovateľky Okresnému súdu Poprad nepodarilo zistiť príjem otca maloletej.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že z dôvodu zmeny bydliska maloletej sa miestne príslušným súdom stal okresný súd, na ktorom bolo konanie vedené pod sp. zn. 12 P 393/2009. Zmena návrhu na schválenie dohody rodičov bola okresnému súdu sťažovateľkou podaná 2. februára 2010, pričom jej súčasťou bola žiadosť, aby okresný súd z dôvodu zdĺhavosti preukazovania skutočnej výšky príjmu otca maloletej vychádzal z § 63 zákona č. 63/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), t. j. z domnienky priemerného príjmu vo výške 30-násobku životného minima.

Podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd následne vrátil vec Okresnému súdu Poprad s odôvodnením, že údajne nebola riadne prenesená miestna príslušnosť. Okresný súd Poprad opakovane vrátil vec okresnému súdu, kde jej bola pridelená nová sp. zn. 12 P 194/2010. Na okresnom súde sa v ďalšom období uskutočnilo 8 pojednávaní, na ktorých bolo zo strany okresného súdu umožnené odporcovi predkladať vyjadrení a dôkazov priamo na pojednávaní alebo tesne pred ním. Týmto neefektívnym postupom okresný súd spôsobil vo veci zbytočné prieskumy, pričom meritórne vo veci rozhodol až 30. novembra 2012, teda po 4,5 roku od podania návrhu na Okresnom súde Poprad.

Sťažovateľkou podaná sťažnosť na prietahy v konaní z 30. mája 2013 predsedovi okresného súdu bola v časti posúdenia postupu zákonného sudcu vyhodnotená ako neprípustná a v časti namietaných prietahov v konaní ako nedôvodná. Sťažovateľka preto podala Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu, ktorý ju posúdil ako „čiastočne dôvodnú“ a argumenty sťažovateľky týkajúce sa nedôstojnosti namietaného konania, porušovania princípu rovnosti a práva na spravodlivý proces neakceptoval.

Sťažovateľka tiež namietala, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 P 194/2010 z 30. novembra 2012 jej bol doručený v januári 2013 a odporcovi až v marci 2013, pričom obaja účastníci proti nemu podali odvolanie. Kým sťažovateľka podala odvolanie už 18. januára 2013, odporca tak učinil až 4. apríla 2013, takže už pri jeho vypracovaní mal k dispozícii odvolanie sťažovateľky. Uvedeným postupom okresného súdu bolo podľa sťažovateľky porušené jej právo na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže sa dostala do nerovnakého postavenia voči odporcovi, čo je tiež v rozpore s jej právami podľa čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Argumentáciu krajského súdu uvedenú v odpovedi na žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti sp. zn. Spr. 2206/2013 z 20. augusta 2013 spočívajúcu v tvrdení, že rozsudok nemusí byť všetkým účastníkom konania posielaný v rovnakom čase v zmysle § 209a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), považuje za neprijateľnú.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla, že trvanie sporu vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej je absolútne neakceptovateľné najmä vzhľadom na neexistenciu právoplatného rozhodnutia v merite veci. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej majú byť spory tohto charakteru prerokovávané s výnimočnou rýchlou.

Na základe uvedeného sťažovateľka v sťažnosti navrhla, aby ústavný súd uznesením prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľky podľa čl. 12, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd, postupom Okresného súdu Pezinok vo veci spis. zn. 12P/194/2010 boli porušené.

Sťažovateľke sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 5 000.- Eur.

Okresný súd Pezinok je povinný sťažovateľke uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 Eur na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. M. R. I.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 194/2010.

II.A K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 ústavy

Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka žiada ústavný súd o vyslovenie porušenia práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v označenom konaní pred okresným súdom. Tento návrh sťažovateľka vo svojej sťažnosti zdôvodnila tým, že doručením rozsudku okresného súdu odporcovi spolu s jej odvolaním proti nemu sa dostala do nerovnakého postavenia voči odporcovi, ktorý pri koncipovaní svojho odvolania proti rozsudku okresného súdu už poznal argumenty sťažovateľky obsiahnuté v ňou podanom odvolaní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 dohovoru) spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodne záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr. III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 dohovoru v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (pozri *Komanický v. Slovenská republika*, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktoré okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou rovnosťou zbraní je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 259/2011).

Z § 209a OSP vyplýva povinnosť súdu prvého stupňa doručiť odvolanie ostatným účastníkom a vyzvať účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu, ak odvolanie smerovalo proti

rozhodnutiu vo veci samej. Okresný súd túto povinnosť podľa § 209a ods. 1 OSP splnil, keď 22. februára 2013 doručoval odvolanie sťažovateľky spolu s výzvou na vyjadrenie právneho zástupcovi odporcu (24. mája 2013 boli odoslané v anglickom jazyku) a následne 17. apríla 2013 odoslal odvolanie odporcu spolu s výzvou na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľky. Vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu odporcu bolo okresnému súdu doručené 6. mája 2013.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd splnil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 209a OSP, keďže obom účastníkom konania bola daná možnosť zaujať stanovisko k odvolaniu protistrany, a teda neexistuje príčinná súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.B K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka v sťažnosti namieta tiež porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní.

Ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv,

a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 20. septembra 2013 okresný súd vo veci už meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 12 P 194/2010 z 30. novembra 2012 a na základe odvolania sťažovateľky je v súčasnosti vedené odvolacie konanie krajským súdom.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už objektívne nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

V závere ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na dôvod odmietnutia tejto sťažnosti v prípade opätovnej sťažnosti (ak po ukončení odvolacieho konania bude vo veci opätovne konať okresný súd a jeho postup budú charakterizovať prietahy) nie je daná prekážka na posudzovanie postupu okresného súdu ako celku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2013